

Izhaja dvakrat na teden, in sicer v torek in soboto ob 4. uri popoldne.

Stara na leto: K 10

1/2 leta 5

1/4 " 2.50

Posamične številke stanje 8 vrn.

Na naročila brez doposlano naročnine se ne ostramo.

SOČA

Telefon št. 88.

Vse za narod, svobodo in napredek! Dr. K. Lavrič.

Uredništvo
se nahaja v Gosposki ulici št. 7 v Gorici v I. nadstr. na desno.

Upravništvo
se nahaja v Gosposki ulici št. 7 v I. nadstr. na levo v Gorici Tiskarni.

Naročnino in oglase je plačati loco Gorica.

Oglas in poslanec se računijo po Petit-vrstah, če tiskano 1-krat 16 lin., 2-krat 14 lin., 3-krat 12 lin., vsaka vrsta. Večkrat po pogodbi. Večje črke po prostoru. Reklame in spisi v uredniškem delu 30 lin. vrsta. — Za obliko in vsebino oglasov odklanjamo vsako odgovornost.

Manifestacijsko zborovanje goriškega akad. dijaštva.

V nedeljo je bil zopet poln Trgovski dom mož, ki so z resno in ognjevito besedo nastopili za svoja prava, za svoje stare zahteve. Nad 1000 ljudi je napolnilo dvorano Trgovskega doma, da se odzove klicu mladine, da z ogromno udeležbo povdari njen nastop proti zadnjim dogodkom in da manifestira za naše vseučilišče. Sijajno je uspelo zborovanje in vzgleden je bil ves potek shoda. Dijaki vseh struj, poslanci vseh strank in ljudje raznovrstnega naziranja so v složni skupščini nastopili mirno in silno, dostojno in spoštolovno, vzbujajoče za pravice in za prava Slovencev. V nedeljo so pokazali Goriški Slovenci, da razumejo narodni boj, v nedeljo je dokumentirala sloveška Gorica svojo narodno zavednost, ker v folikem številu je bil obiskar shoda, da je bila velika dvorana Trgovskega doma premajhna. V imenu sklicateljev je otvoril zborovanje

pravnik Velušček.

se zahvalil vsem za krasno udeležbo, ki je jasen dokaz, da stoji ves narod neomajno za naše zahteve in predlagal nato za predsednika zborovanja visokošolca g. Vrtoveca.

Zivahno pozdravljen je povzel nato besedo

predsednik Vrtovec.

Cenjeni zborovalci! Zahvaljujem se za zaupanje, da predsedujem današnjemu tako pomembnemu shodu, ki ni pomemben le za Gorico, temveč za ves slovanski jug. Nastopiti moramo proti laškemu vseučilišču v Trstu, ker so s tem tangirani naši življenjski interesi. Italijani so nas sicer pošiljali v Gore, da naj gremo zborovati v Montagno, ker da je Gorica laška. Ali mi jim pravimo, da je naša pravica zborovati v Gorici, ker Gorica je slovenska. (Odobranje.) Če hočemo oni nas pošiljati v Gore, potem jih tudi mi lahko pošljemo iz Gorice in jim rečemo, da naj gredo zborovati v Italijo. (Zivahno odobranje.)

Pozdravljam vladnega zastopnika, komisarja Berbuča, državnega poslanca Fona, deželna poslanca dr. Podgornika in Furlanija, ter vseučiliškega docenta dr. Vošnjaka. Za zapisničarja imenujem tov. Pečenka in Bitežnika. Nato poroča kot prvi

pravnik Sedej.

Cenjeni zborovalci! Nešteto in nešteto smo že čuli, da je pobijal nemški mob, nemški burš slovanskega dijaka, ker se je v prestolnici cesarstva poslužil svojega materne jezika, in nešteto smo slišali, da je slovanski dijak — veleizdajalec — če se je za barbarsko napadeno zavzel kdo iz tuje slovanske države. Ko

pa je lani v novembru laško dijaštvo predrzno izzivalo nemške burše in ko so prejeli za svoje provokacije pošteno zaslužene batine, tedaj je odmevala naša zaveznična huronskih krikov »Abbasso l' Austria«, tedaj so laški akademiki v Italiji svečanostno zažigali črno - žolte zastave — a kljub temu so bili patrioti in stebri države.

Naravnost v zasfih javnemu redu v državi je sprejela potem svečanostno laška plebs v Trstu tepene akademike, državna oblast pa ni čutila potrebe nastopiti proti temu proslavljanju pretepanja in vsled tega so bili mogoči poznejši dogodki. Ko je videl laški mob, kako se proslavlja jo pretapači, se je spomnil slovanskih dijakov na Revoltelli. Ker je bila revanša nad burši nemogoča, jo naj občuti slovanski dijak na Revoltelli. In tiho je začela tleti med tržaškimi ultranacionalci misel po osveti, dokler ni dobila konkretnih oblik. In tedaj je bruhnilo na dan njih sovraštvo in dovolili so si krvav špas. Saj oni si lahko dovolijo, saj imajo za svojim hrbtom blaženo Italijo, ki bo ščitila sinove iz neodrešene patrie. Če bi jim šlo preludo pošlje pač ekscelenco Di San Giuliano v Avstrijo, in ta velesila se v obliki ekscelence Berchtolda ponižno pokloni (Veseljost) pred željo Italije. Nas so zapirali kot veleizdajalce, ker smo se drznili občudovati heroizem naših junakov na Balkanu, oni pa, ki so pretepani v Italiji osle in zažigali črno - žolte zastave, imajo celo pravico umetšavati se v naše notranje zadeve. Treba je nač imeti Berchtolde. (Zivahna veselost.)

Zalostno je dejstvo pri nas Slovenceh, da mora priti šele hud udarec, da nas spomni na vse krivice in zločine, ki se godijo v enakopravni Avstriji napram nam Slovane. Prvi je moral kol in revolver, da nas je zdrnil iz polusvajanja in nam pokazal vso pretéklost in sedanjost v pravi luči. Toda sedaj smo se zdrnili, zdrnili popolnoma in z jasnimi očmi zremo v svojo bodočnost.

Pred enim mesecem se je zgodilo. Takrat je v Trstu bruhnilo sovraštvo neodvisnih in nabuiskanih Italianov na dan in s palicami v rokah so se ti heroji nekulture navalili na naše brate Hrvate in jih iztirali iz šole. V Trstu na višji trgovski šoli Revoltelli se je to zgodilo! Ta šola je znana kot eden najboljših zavodov te vrste v Avstriji in ima velik pomen tudi za Trst sam. Torej je pač umljivo, da so začeli nosečati to šolo tudi Jugoslovani iz Avstrijskega Primorja, posebno pa iz Dalmacije. In zakaj bi ne? Zmožni so italijanskega učnega jezika in začeli so si temeljite izobrazbe v trgovski stroki. Dolego vrsto let sem se izhajali s svojimi kolegi italijanske narodnosti dobro. Nikdar ni bilo čuti o prepirih ne od te in ne od one strani. In od kod paenkrat ta pobesnelost? Iz maščevanja za dohliene batine v Gradcu so nanadali mirne jugoslovanske tovariše. Pomislite, cenjeni zborovalci, kaj so zahtevali ti pobesneli kulturonosci od svojih slovanskih sošolcev! Da ne smejo mod saho govoriti v svojem materinskem jeziku!! Tako da-

leč so šli oni, ki imajo v vsakem stavku, na jeziku 2000 letno kulturo, da so s palicami v rokah hoteli prepovedati slovanskim sošolcem pogovor v njih materinščini. Psovali so naše tovariše in brate z najgršimi psovki, kakršne ne rabi niti Albanec s polletno kulturo. (Viharna veselost.) Nastalo je ogorčenje po celem slovanskem jugu in to opravičeno. Kajti Italijani so prešli iz svoje pobesnelosti v blaznost, ker so šli tako daleč, da so isti čas, ko so širili italijanski dijaki na Revoltelli svojo kulturo s palicami in psovki, njih poslanci zahtevali rešitev ital. pravne fakultete v Trstu. Torej ti ljudje, ki so sedaj v Trstu pobijali in na zločinski način sramotili Slovanstvo naj bi za zahvalo dobili še visoko šolo? Pobjoljševalnico naj jim postavi naša visoka vlada pa ne univerzo. (Viharno odobranje.) Toda to še ni konec laškega junaštva. Začeli so napadati mirne pasante po ulicah in jih pobijati s palicami. Seveda so se pri tem izkazali posebne junake, kajti napadali so od zadaj in potem zbežali. (Klici: sramota!) 50 na enega, to so bili junaški čini sinov Garibaldija. (Veseljost.) Ali mislite, da pa je ravnateljstvo Revoltelle uvedlo kako preiskavo radi teh dogodkov? Objubili so a obljube niso izpolnili. In s tem je bil dan povod za drug junaški in popolnoma organiziran napad na naše brate v Trstu. Z debelimi gorjačami so vdrl na Revoltello, vrgli se tuleč na slovanske dijake in divjali kot zveri. In ako se ne bi naš tovariš Sigoreo, slušatelj trg. šole, ubranil z revolverjem in s tem opozoril policijo na najskrajnejšo nevarnost, bi ti barbari divjali naprej in zgodilo bi se lahko najhujše.

Torej s krvjo naših bratov si hočejo postaviti fundament za svojo pravno fakulteto? S tako divjaško nasilnostjo hočejo izsiliti svojo fakulteto? Kaj pa vlada? Ta velemodra, nad vse kumšna avstrijska vlada jim je obljubila, da ugoditi zahtevam Italijanstva in se ukloni palicam in revolverjem, da postavi vlada sama palačo razbojnikom in pobijalcem Slovanov. (Viharni klici: škandal!) Sama vlada jim splete bič, s katerim bodo po nas uhrjali. Ali mogoče misli visoka vlada, da se nam bodo zdele vse te batine kot božanje, ker je prišel bič s cesarskega Dunaja? Nas, ki nosimo ogromni del davkov na svojem hrbtu, nas, ki plačujemo krvni davek, noče poznati vlada, noče nas videti, ko se gre za naše pravice. Toda kadar je treba dajati, takrat ve, da smo tudi mi Avstrijci z dolžnostmi, toda ve naj, da imamo tudi pravice. (Odobranje.) Krivic ne vidi, ki se nam godijo, še ne zmeni se za to. Če bi pa en Srb kakemu Albancu hlače strgal, bi bila naša vlada v stanu demisionirati. (Viharna veselost.) Dobro, ako nas hočete take, pa postanemo. Z vso silo se upremo tem v nebo kričečim krivicam. Saj nas ni malo, cenjeni zborovalci, toliko nas je, da lahko pokazemo vsem tem sovražnikom čela, neustrašeno in pogumno. Mi smo hoteli v miru živeti, v boj so nas prisilili drugi. Toda ti drugi ne vedo, da je naša pest močna in da dobro udarimo, če zamahnemo. Preponižni in prepohlevni smo mi Slovani, in prezremo svojo moč, ki je v nas. Sedaj pa je čas, da pokažemo to svojo silno moč, sedaj je čas, da povzdignemo svoj glas: **Mi Jugoslovani, združeni in silni ne prosimo več, mi zahtevamo svojo stero pravdo, zahtevamo svoje nam ukradene pravice nazaj in moramo jih dobiti.**

(Dolgotrajno odobranje.)

Kako nas ljubi vlada, vidimo tudi povsod drugod. Vzemimo bol za reciprociteto zagrebškega vseučilišča. Skozi dolgo vrsto let se borijo združeni Jugoslovani za to pravico. Kaj je reciprociteta? Veljavnost, na zagrebškem vseučilišču položeni izpitov za avstrijske dežele. Zastoj so se borili veliki možje, da bi napravili zagrebško vseučilišče dostopno tudi nam Slovence in Hrvatom. Mi moramo še vedno laziti na Dunaj in v zagriženi nemški Gradec, da tam polagamo svoje izpite. Že l. 1875. je sklenil zagrebški akademski senat spomenico, katero vam hočem citirati:

»da se u-Austriji prizna i valjanost teoretičkih državnih ispita pravničkih, i ispita o sposobnosti učiteljskoj te strogih ispita, položenih u našem sveučilištu;

da se doktorati izjednače s doktoratima u avstrijskim sveučilištima.« — Toda naša nam zelo naklonjena vlada ni na to popolnoma nič odgovorila do 1878. Tedaj pa je tedanji rektor zagrebškega vseučilišča dr. Kosta Vojnovič izdelal obširno spomenico in jo predložil banu Iv. Mažuraniću. V tej spomenici je bilo jedro popolnoma slično onemu iz leta 1875. Prof. dr. Kosta Vojnovič je v istem času tudi osebnostno šel tozadevno k tedanjemu ministru za uk in bogočastje dr. Karl pl. Stremayerju in je bil celo sprejet v avdijenci pri cesarju. Uspeh je bil ničla. Ako so hoteli Hrvati dobiti službo v Avstriji, so morali položiti glavne izpite le na dunajski ali graški univerzi. In tako smo srečno prišli v dvajseto stoletje, v katerem se nam ne godi nič boljše kot prej! Toda ne smem se zagovoriti. Vlada sicer res izdeluje načrt, kakršnega zamore delati samo naša vlada, načrt po katerem bi se sedanje razmere nekoliko, pravim le nekoliko izpremenile. Dovoliti hoče reciprociteto zagrebškega vseučilišča, toda dati jo hoče samo Istranom in Dalmatincem. Ne da bi bili nevoščljivi našim bratom za to ugodnost, ampak ta različka med primorskimi Slovani in Istrani, ki jo hoče delati vlada je škandalozna in poniževalna za nas! Ali ni to naravnost smešno, da ne rabim drugega izraza, da bi Slovenec iz Podgrada ali Materije smel na podlagi zagrebških izpitov biti uradnik v Gorici, Slovenec pa, ki je par kilometrov višje rojen, pa tega ne more! In vrhutega imamo isto nameršništvo, isto višje deželno sodišče, isto poštno in isto železniško ravnateljstvo. Menda ni treba komentarija k temu modremu načrtu vlade. Toda mi se že v početku kar najodločneje upiramo temu nameravanemu zločinu proti nam Slovence in pozivljamo vse poslance, naj se zanimajo za to vprašanje, kajti tu gre za življenjske interese primorskih Slovanov. Vsaka stranka, ki je za edinstvo slovensko-hrvatskega naroda, mora biti za popolno reciprociteto zagrebške univerze! (Zivahno odobranje.) Reciprociteta pa ni nobena kompenzacija za laško vseučilišče. Reciprociteta in italijansko vseučilišče sta dve popolnoma ločeni vprašanji. **Mi Slovenci poznamo le eno kompenzacijo in to je: Trst za Trst!** (Viharno odobranje.)

Ako nas pozna vlada takrat, kadar nas je treba zašiti v vojaško suktnjo, ako nas pozna takrat kadar tirja od nas davke, potem nas mora poznati tudi tedaj, ko gre za naše stare pravice! (Odobranje.)

Slovenci! Sedaj je čas, da se strnemo vsi skupaj v močno falango, da se vržemo

v boj, v sveti boj za naše narodne pravice. Naj nihče ne izostane pri tej sveti vojski proti našim narodnim sovražnikom in izvojevali si bodo slavno zmago. In tedaj bo nad razvalinami naših sovražnikov zasijalo solnce svobode na legijo slovenskih zmagovalcev! (Burno in živahno odobravanje.)

Kot drugi govori akademik

Zavadlal.

Ne izvršujem ravno lahke naloge, ko mi je govoriti na današnjem shodu, ali vem pa tudi, da ne stavite prevelikih zahtev. Če smo stopili danes slovenski dijaki pred javnost, smo storili to zategadelj, ker spoznamo v tujini najbolj, da ni narodno vprašanje samo vprašanje narodne probuje, temveč vprašanje narodnega obstoja.

Predno pa si pojasnimo naš narodnostni boj, je treba, da odgovorimo na vprašanje, kako to, da trpimo kljub vsem š ustave tako silno pod vladnim pritiskom. To je radi tega, ker so paragrafi, ki govore o ustavnih pravicah, tako preluknjani kakor nobena zastava in naj je bila še v tolikih bitkah. (Veselost.)

Glavna faktorja, ki odločujeta narodom moč in bodočnost sta zemlja in industrija. To vedo Nemci in to znajo oni uporabiti. Zato je mogoče, da so oni narasli na Koroškem v zadnjih 10 letih od 74% na 79%, zato je mogoče, da bo v 40 letih Koroška očiščena Slovencev. Veliko bolj vroč boj pa se vrši na Štajerskem. Industrija v Gornje Štajerskem privablja Slovence in v veliki množini se izseljujejo v nemške industrijske kraje. Ker pa nimajo opore iz domovine se skoraj vsi ponemčijo. L. 1900. je bilo na Gornje Štajerskem 41.951 ljudi, ki so bili pristojni v slovenskem Spodnje Štajerskem. Ljudsko štetje pa je izkazalo le 9900 Slovencev. Isto opazujemo v Ptuj, Mariboru. Zakaj to? — Ker spravlja nemška industrija te ljudi v odvisnost.

Na Kranjskem in Primorskem so uspehi Nemcev sicer manjši, ker so tla njim bolj neugodna. Zato pa imamo na Primorskem proti sebi tudi Italijane. Pa čeprav je moč Italijanov manjša od nemške, čeprav oni vodijo boj veliko bolj nereelno, smo tudi na Primorskem od l. 1880. zgubili par manjšin.

Skrajni čas je, da se resno odločimo, ali se hočemo braniti kot narod ali ne. Prezreti moramo govorice ljudi, ki pravijo, da ni nevarnosti za naš narod in ki ne verujejo v našo prihodnost in ki so obupani, ker nimamo zgodovine. Ne rabimo zgodovine in privilegijev, ker sami čutimo, da tli v naših srcih ogromna sila, ki mora enkrat zmagati.

Nemštvo ima sistematičen načrt, da pride do Trsta. Pri tem se ne ozira na Avstrijo, kar tudi kažejo različne izjave nemških vodilnih ljudi. Silno nas ogroža nemštvo in laštvo in skrajni čas je, da ob 500 letnici ustoličenja koroških vojvod povzdignemo svoj glas, za naše pravice.

Pomagati si moramo s samopomočjo in v vprašanju narodne obrambe mora vladati železna edinost. Ustanoviti bi morali svoj Narodni svet, saj nas Volksrat

svetovnoslavnemu literatu in ki častno obstoje pred najstrožjim umetniškimi kritikizmom.

svetovnoslavnemu literatu in ki častno obstoje pred najstrožjim umetniškimi kritikizmom.

Predsednik Vrtovec:

Poslanec Fon je moral vsled stanovskih opravil oditi predčasno. Naročil pa mi je, da naj v njegovem imenu izjavim, da bo on in njegova stranka z vso silo delovala za naše zahteve. (Klic: Dejanja bodo pokazala.)

Dr. Podgornik.

V imenu narodne samostojne stranke pozdravljam shod kar najprisrčnejše in zagovarjam, da stori samostojna stranka vse, kar bo v korist našim zahtevam. Pojav, da stopa mladina tako solidarno v boj za slovenske pravice, mora vzbujati povsodi nove nade, mora dati nov pogum. Ako je mogoča v tej točki solidarnost vseh, potem se mora ustvariti ista tudi na drugih poljih. V skupnem nastopu pa postanemo močni, da nam ne bodo mogle škodovati različne umetne meje, kot jih hoče ustvariti med nami vlada v zadevi reciprocitete zagrebškega vseučilišča. Namera vlade, da bi bila reciprociteta le enemu v korist je današko darilo, proti kateremu smo mi z vso odločnostjo, ker naša zahteva je, kar se da enemu, do tega ima tudi drugi pravico.

Zaključujem z željo, da se skoraj ustvari oblika, po kateri bo solidarnost vseh ne le mogoča, temveč tudi dosežena in pozdravljam v tem oziru misel predgovornika glede Narodnega sveta, ki bi zastopal enotno naša narodna vprašanja in uveljavil naša prava, ki nam jih odreja nasprotnik v imenu »kulture«. Kadar zahtevamo mi, pod pravičnim geslom enakopravnosti, to kar nam gre, tedaj se sklicujejo nasprotniki na svoje posestno stánie. Toda med posestjo in posestjo je treba razlikovati. Krivično pridobljena posest ni nobena posest in njih posest je krivično pridobljena. (Odobranje.) Nas ne brigajo njihovi privilegiji, pridobljeni z krivične posesti, mi zahtevamo, da papir, na katerem so zajamčene naše ustavne pravice, oživi in da se te pravice tudi pripoznajo. Z narodno solidarnostjo dalje do zmage! (Dolgotrajno odobravanje.)

Poslanec dr. Gregorin.

Nad vse rad sem se odzval vabilu združene mladine, saj uvidevamo mi tržaški Slovenci najbolj, kako koristen in potreben je skupni nastop. In prav je, da prednjači mladina v narodni solidarnosti. Obljubljam, da storim vse, kar bo v moji moči, da pridejo Vaše zahteve tudi do veljave.

Moment v katerem se nahajamo je jako resen in težaven. Nikakor si ne smemo zakrivati resnosti položaja. Živimo na točki, kjer udarja ob nas Nemeč in Italijan, bivamo na zemlji, po kateri hrepeni Nemeč in Italijan. Moč nemštva v Avstriji je danes velika. Ne sicer iz lastne sile, temveč radi tega, ker stoji za avstrijskimi Nemci vsa Nemčija. In ta ima dosleden in smotren načrt, ta hoče biti gospodar v Srednji Evropi, od Berlina do Bagdada

svetovnoslavnemu literatu in ki častno obstoje pred najstrožjim umetniškimi kritikizmom.

svetovnoslavnemu literatu in ki častno obstoje pred najstrožjim umetniškimi kritikizmom.

našega gospodarstva. To gospodarstvo hoče doseči v zvezi z Avstrijo, Rumunijo in Turčijo. Če bi pa bila Avstrija proti temu, potem pa tudi proti njej. Značilen je v tem oziru spis dr. Winterstetterna, ki citira iz Samassovega lista »Deutsch-Österreich« naslednji stavek. Knjiga seveda ni konfiscirana, saj smo v Avstriji, deželi vseh neverjetnosti. (Veselost.) V tem spisu pravi: Če mora vsa avstrijska armada na jugu braniti svoje meje, potem ne preostane ničesar za sever in zveza z Avstrijo postane za Nemčijo brez vrednosti. Potem je pa tudi prišel trenutek, ko mora Nemčija, brez ozira na vsa čustva premeniti svojo politiko in se sporazumeti z Rusijo glede razdelitve Avstrije, pri čemur jo bo podpirala Italija, Rumunija in Srbija brez drugega.

Čisto jasno je torej, kak »steber« monarhije, da so Nemci. Le naša vlada ne spregleda in podpira še v naprej tujce. Zanimivo je tudi, kako si predstavljajo rešitev narodnostnega vprašanja v Avstriji. Država se naj razdeli v štiri upravne celote. Staro Avstrijo z Istro, kjer bi bili mi Slovenci, v Gališko in Bukovino, Bosno in Dalmacijo ter madžarsko. Kam bi prišli Hrvati, jim je vseeno, glavno jim je le, da se Slovenci ne zedinijo s Hrvati. Tak je njihov namen in tega moramo imeti vedno pred očmi. Zato je pa nujno potrebno, da nastopimo složno z brati na jugu in se obvarujemo pred pretečo nevarnostjo. Mi se bomo združeni znali varovati, kako se bo pa Avstrija, je pa njena stvar. (Dolgotrajno odobravanje.)

Dr. Bogumil Vošnjak.

Cenjeni! Mnogo se je izpremenilo v zadnjem času, lahko rečemo, da tekem par let, v zadnjih petih letih. Še pred petimi leti je bilo čisto nemogoče, da bi slovenski akademiki skupno nastopili za katerokoli stvar. Danes je to mogoče in to smatram za velik uspeh. (Odobranje.)

Bil sem navzoč pri mnogih zborovanjih, kjer se je skušalo omogočiti skupen nastop vseh slovenskih akademikov, pa vprašanje teološke fakulte je onemogočilo vsako skupno dijaško manifestacijo za vseučilišče. In vendar je jasno, da morejo uspeti naše zahteve le, če zahtevamo skupno, solidarno. (Odobranje.)

Dejal sem, da se je v zadnjem času mnogo izpremenilo. Pa ne samo pri Slovincih, temveč tudi na jugu pri Srbohrvatih. Pred kratkim je bilo še nemogoče, da bi se zavzemali na jugu za naše stvari. Dogodki na Revoltelli so dosegli, da se je začela Bozna in Dalmacija zanimati na naš boj, da stoji danes vsa Jugoslavija ujedinjena.

Mnogo se je danes govorilo o solidarnosti. Solidarnost je čisto gotovo nujna, a skrbeti je pa tudi treba, da se ta solidarnost razširi med narodom, da vzklije iz nje nove moči. In potem se bo morala tudi oficialna politika ozirati na solidarnost, potem se bo morala tudi oficialna politika ravnati po njej.

Ravno tako pa mora tudi vseučiliško vprašanje postati ljudsko vprašanje. Gibanje za slovensko vseučilišče mora postati pravo ljudsko gibanje, gibanje

Ni naša naloga niti dolžnost popisovati križevno pot slovenske glasbe. To naj stori tisti, ki bo kedaj pisal njeno zgodovino. To pa bo delo, ki bo rabilo velikoveč časa in prostora, kot ga zahteva navadni podlistek. Ne moremo torej drugače nego izpustiti celo dobo žalostnega romanja in pridružiti se k slovenski glasbi v tem času, v tej dobi, ko se je pot obrnila in stanje glasbe zboljšalo. Ni dvoma, da ustanovitev Glasbene Maticе in njeno delovanje (poig delovanja Antona Foersterja) je blagodejno vplivalo na razvoj slovenske glasbe: Zanimanje za glasbo je rastlo, naivno nazarje je polagoma postajalo resno, nejasno in negotovo hrepenenje se je spreminjalo v neizogibno potrebo in tako so se pripravljala tla, na katerih slovenski glasbi klije bodočnost in upanje, da tudi v glasbi se doseže dostojne in spoštovanja vredne stopinje — ako stremljenje ne pomenja in se nerazbije na skalovju narodne brezbriznosti!

Če pogledamo, kako se je na glasbenem polju delovalo, vidimo, da se je več reproduciralo kakor produciralo, t. j. več godbo in pelo, manj pa komponiralo. Toda

naših mas in potem bo tudi rešitev naše glavne zahteve lažja.

Odkar so se začeli pri nas klici po edinosti, solidarnosti, odkar smo ujedinjeno začeli napredovati na vsej črti, tedaj so dobili nasprotniki pred nami strah. »Piccolo« ne sramoti več Slovencev, temveč piše le še s priznanjem o naši disciplini. Sedaj se uresničuje stara istrska pripovedka o Velem Jožu, ki je dolgo, dolgo delal za svoje tlačitelje, primorske Italijane, končno pa se je naveličal tlačevanja in je odvrget delo — ter se oprostil in uničil izkoriščevalce. Ravno tako se dviga sedaj naš narod na Primorskem. Naši nasprotniki se pa boje in iščejo povsodi pomoči in zaveze. Če so oni stranka strahu, bodimo mi stranka solidarnosti in odločnosti! (Dolgotrajno odobravanje.)

Urednik Kremžar.

Vlada je prepovedala današnji laški obhod. Na plakatih se pritožujejo, da se jim godi krivica. V resnici pa so s svojim nastopom hoteli povzročiti pretep in Slovence pretepati. Toda vprašanje je, kdo bi bil tepen. Lahki so vladi lahko zelo hvaležni, da jim je prepovedala pretep. — Enako tudi na Koroškem nemškutarji s surovo silo napadajo slovenske kmete. Mi pa smo vladi tudi hvaležni, da je prepovedala laški shod, ker se mi za svoje pravice nočemo boriti s surovo silo, s pestmi in palicami, ampak z gospodarskim delom in kulturo. Nato navaja važnost realne gimnazije, slovenske realke, trgovske in obrtne šole itd. Navaja zgodovinsko dejstvo, da so Slovenci že leta 1452 v Vidmu imeli svojo trgovsko organizacijo (bratovščino). Slovenski trgovci so imeli privilegije v Italiji. Italijani in Nemci so nas pa pozneje izpodrinili. Trgovsko polje si moramo osvoboditi nazaj! — Nemcem in Lahom ni za Avstrijo. Navaja vzgled, da Lahki in Nemci podpirajo veleizdajalska stremjenja. Nas pa, ki hočemo obstoj močne in pravične Avstrije, sumničijo veleizdajstva. Ob 200 letnici kmečkega punita, ki je poleg gospodarske osamosvojitve nasledoval tudi osamosvojitve našega slovenskega kmeta izpod nemškega in laškega jarma, ob tej 200 letnici pojdemo z novo silo v boj za vsestransko osamosvojitve izpod nemškega in laškega jarma.

Nato je prebral

pravnik Pečenko

resolucije, ki se glase:

Celokupno slovensko akademično dijaštvo v Gorici, zbrano na shodu v Trgovskem Domu dne 26. aprila 1914,

protestira najodločneje proti brutalnemu nasilju italijanskih dijakov na Revoltelli v Trstu in pozivlja vlado, da z vsemi sredstvi prepreči ponovitev podobnih izgredev na tamošnji visoki šoli in tako zajamči Jugoslovanom nemoten študij;

pozivljajo odločujoče činitelje, da store vse potrebno, da se Revoltella v doglednem času podržavi in izpremeni v vsem jugoavstrijskim narodom dostopno visoko šolo trgovskega in gospodarskega značaja;

opozarja vlado in avstrijsko javnost na te dogodke, ki so nov dokaz, da bi

važnega pomena je dejstvo, da v zadnjih 10—15 letih se je naziranje gledé kompozicije poglobilo in posledica je, da med glasbenimi talenti se je prikazala vrsta komponistov, katerim ni mogoče oporekati umetniških zmožnostij in njih delom umetniške vrednosti. Posebno zanimiva sta v tem oziru P. Hugolin Sattner in Anton Lajovic. Dva komponista in obenem antipoda. Prvi nas je presenetil s svojim poznim in nepričakovanim razvojem: Že blizu starosti zamaknil se je v študij kontrapunkta in kar naenkrat pride na dan z oratorijem in kantatami, v katerih je sicer veliko več starih, častitljivih tradicij nego originalnostij, ampak v katerih je tudi očitna ljubezen do stvari, veliko znanje in pred vsem — čudovita volja, napraviti kaj lepega in velikega. Pred takim komponistom vzdigujemo klobuk — tudi če ž njim ne soglašamo! Sattner je duhovnik in pri komponiranju holi misli kot čuti. — Čisto drugače umetniško založen je Lajovic: Originalno in intenzivno čuteč, komponira najbrže le pod neodoljivim pritiskom instinkta in zelo skrbno pazi, da bi vse, kar hoče povedati, povedal po svoje in samostojno! Je vse-

K Lajovičevemu koncertu.

(Kratka študija.)

Kdor je kedaj vestno in s kritičnim očesom opazoval slovensko duševno kulturo ter preiskoval, v kateri umetnosti je najbolj zapopaden in izražen slovenski narodni značaj, je prišel gotovo do zaključka, da med vsemi slovenskimi umetnostmi prvo in najvišje mesto zavzema literarna umetnost t. j. leposlovje. V nobeni drugi umetnosti ni duševno življenje Slovencev tako lepo izraženo kakor ravno v literaturi in z mirno vestjo rečemo, da slovensko leposlovje je obenem moralni višek vsega, kar je slovenski narod na kulturnem polju sploh dosegel. Res je sicer, da kaj takega najdemo tudi pri drugih narodih, toda ne v taki meri, in težko bi našli narod, v katerem bi leposlovna literatura tako močno nadkraljevala druge umetnosti kakor ravno pri Slovincih. Slovenski narod ima pisatelje in pesnike, na katere bi bil lahko ponosen marsikateri številno močnejši narod — pesnike, ki so kos marsikakšnemu

bita italijanska univerza v Trstu edino le torišče italijanske šovinistične provokacije in da je zato Trst za italijansko univerzo najneprimernejše mesto;

pozivlja jugoslovanske poslance, da z vsemi sredstvi preprečijo ustanovitev italijanskega vseučilišča v Trstu, ki je najvažnejša točka avstrijskega jugoslovanskega ozemlja v naravnem in socialnem oziru;

pozivlja nadalje jugoslovanske poslance, da preprečijo tudi vsako enostransko rešitev italijanskega vseučiliškega vprašanja, dokler vlada ne izpolni upravičenih vseučiliških in drugih šolskih zahtev avstrijskih Jugoslovancev;

zahteva od vlade, da že vendar enkrat preskrbi Slovincem na Primorskem, zlasti pa v Gorici in Trstu, posebno pa na Koroškem, potrebnih ljudskih in srednjih šol;

zahteva, da se nemudoma izvede reciprociteta zagrebškega vseučilišča, ki pa nikakor ne sme biti kompenzacija za italijansko vseučilišče in mora biti dostopna vsem avstrijskim Jugoslovancem in ne samo Istranom in Dalmatincem.

Resolucije so bile sprejete navdušeno in soglasno, nakar je zaključil predsednik v temperamentnem govoru krasno uspeli shod.

Zborovalci so se nato mirno razšli in Gorica ni doživela nobene demonstracije, v kljub vroči želji Italijanov.

Na shod ste došli te dve brzojavki: Neustrašeno in vztrajno naprej v borbi za naša prava! Živel! — Akad. ferialno društvo »Balkan« v Trstu. — »Zarja« z vami. Naprej za naše pravice! Akad. društvo »Zarja« v Gradcu.

Politični pregled.

Cesarjeva bolezen. — Zadnja poročila zatrjujejo, da se je cesarju obrnilo na bolje. Predpreteklo noč je cesar prebil dobro. Katar se izredčuje, kašelj je včasih precej hud. Splošno počutje je nespremenjeno.

Vojna med Združenimi državami in Mehiko.

Združene države imajo vojakov komaj 50.000; to je komaj za guerilsko vojno. Število vojaštva se da zvišati na 100.000 mož brez mornarice, ali vendar se vidi iz tega, da Združene države nikakor niso tako močne, da bi se jih Mehika kdo ve kako morala bati. V Vera Cruzu se bodo težko držali Amerikanci, če se število vojaštva ne poveča, lahko Mehikanci zopet vzamejo Vera Cruz. — Južnoameriške države posredujejo, da bi se spor končal, ali kak bo uspeh, se ne da nič reči. Posredovanju so se pridružili še evropski diplomati. Huerta bi moral odstopiti. To pa bo težko. Poroča pa se, da je Huerta sprejel posredovanje južnoameriških držav Brazilije, Argentine in Chile. Mehikanci so napadli in zaprli ameriškega konzula v Montrealu, kar je v Washingtonu vzročilo velikansko ogorčenost. — Torej: posredovanja. »New York Herald« meni, da ni pričakovati ugodnih rezultatov.

skozi muzikalni modernist kakor po štilu, tako po vsebini. To je tudi vzrok, da komponira le tekste, ki imajo v sebi kaj nenavadnega, eksotičnega. Ljubi močne, markantne kontraste, in njegova muzikalna paleta obseza mnogo različnih barv, od najbolj nedolžnih do najbolj kričečih. Zna biti fin, veren, mehak, navdušen, šaljiv, razposajen, strasten, razburjen, da zna celo razsajati kakor divjak. Iz tega sledi, da Lajovic je umetnik velik nadarjenosti in potence. Študij in proizvajanje njegovih skladb povzročata sicer proizvajalcem trud in različne sitnosti, toda kadar je stvar naštudirana, se pride do spoznanja, da trud ni bil zaman. Do tega spoznanja pa lahko pride vsak, ki obišče sobotni koncert v Trg. Domu. Torej na svidenje! Joj, počakaj še trenotek, čitatelj! Počakaj! Še eno besedico: To-le študijo smo napisali na mesto reklame, ki se nam gnusi. Toda zagotavljamo Te, da smo govorili resnico in upamo, da tudi Ti boš vedno resnico govoril. Torej še enkrat: Na svidenje! Če pa ne prideš, pa; bog s teboj!

J. M.

Domače vesti.

Dr. Bogumil Vošnjak v Zagrebu. — Vseučilišni docent dr. Vošnjak je odpotoval v Zagreb, kjer ostane do konca letnega tečaja, to je do začetka julija. Dr. Vošnjak je krčil pot slovenskim docenturam v Zagrebu. To leto ni več osamljen, ampak poleg njega predava dr. Ilesič in v najkrajšem času se jima še pridruži tretji slovenski docent. Tako je našel jugoslovanski kulturni pokret, ki ga je započela »Veča« s takim uspehom, tudi onstran Sotle uspešen in nenavadno živahen odziv.

Umrla je v Gorici gospa Marija Tischler, soproga M. Tischlerja, v pokojnega dvornega svetnika in predsednika podružnice Rdečega Kriza v Gorici.

Ženska in moška podružnica Ciril-Methodove družbe v Gorici priredita dne 9. in 10. maja **cvetlična dneva**. Čisti dobiček se porabi za **razširjenje šole na Blanci**. Z ozirom na blag namen je pričakovati, da se naše občinstvo zopet izkaže požrtvovalno, kakor vedno dosedaj.

Obhod po goriškem mestu s hufojskim vpitjem, ki bi spominjalo na Atilove čase, o katerih o raznih prilikah tako radi govorimo, obhod po mestu je hotela imeti v nedeljo kamoraška stranka in nič drugega. Za shod s tako pomembnim dnevnim redom jim ni bilo nič mar. Laški shod je bil prenovdan, slovenski se je vršil, ker ni bilo nobenega povoda, odpovedati ga in nameni Lahov so bili še več nego prozorni. Lahko bi bili zborovali po § 2., ako bi jim bilo kaj mar za shod; pa shod jim je imel samo služiti v hujskanje, da bi bila nahujšana tolpa navalila na Slovence po ulicah. Ker je bil pa obhod prepovedan — čemu potem shod? — Pokazali so se v pravi luči, v luči hujskačev, razbijačev, prepepačev, v luči skrajnih sovražnikov slovenskih someščanov; videli smo jih zopet enkrat, kako so vskipeli polni jeze nad Slovenci in hoteli imeti **demonstrativen obhod** po mestu, obhod naperjen edino le proti Slovincem. In da bi se ta njihova želja izpolnila, so sklicali shod za svoje narodne zahteve in svoje vseučilišče. **Kaj tako nizko cenijo oni svoje vseučiliško vprašanje in svoje narodne zahteve, da jih hočejo povajjati z demonstrativnim obhodom po ulicah, s psovanjem in pobijanjem slovenskih someščanov?!** O Atilovi krvi radi govore, taka kri naj bi vrela v Gorici proti Slovincem. Atila je razdelal Oglej, oni bi radi razdjal slovensko Gorico. Pa kaj bodo revčki! Žaba je hotela biti vol, napihnila se je in počila... Povemo kamoraški kliki in njej podvrženi sodri to-le: **Nikdar več ne boste demonstrirali po goriških ulicah proti Slovincem! Nikdar več, zapomnite si to!**

»Corriere«, pardon, »L' Eco del Littorale«, ki se je navzela ob letošnjih občinskih volitvah manir kamoraškega glasila, pripoveduje o impozantnem shodu v Trgovskem Domu v nedeljo, da je bilo navzočih jako malo slovenskih visokošolcev in da mnogi povabljeni niso prišli na shod, ko so slišali, da je prepovedan italijanski shod! Kako zvitarsko in neresnično poročilo! Dvorana Trg. Doma je bila nabito polna občinstva, akademikov navzočih obilo; občinstva toliko, da ni bilo več prostora v dvorani. **Nihče ni izostal razli tega, ker je bil prenovdan italijanski shod.** To si je izmislila »L' Eco«, ker je hotela na vsak način dati vsaj jedno brclo Slovincem radi našega tako lepó uspelega shoda. Nam ni bil nič mar italijanski shod, nam je bil pri srcu naš shod. Tudi če bi sploh ne bil napovedan italijanski shod, bi bila udeležba ravno tako ogromna. Ne napoved ne prepoved italijanskega shoda ni nič vplivala gledé udeležbe. Taka je resnica, draga corrierovska »L' Eco!« Diligite veritatem, filiam Dei!

Shod slov. železničarjev, napovedan za nedeljo popoldne »pri jenu«, se ni vršil, pač pa se je vršil železničarski sestanek, na katerem je obširno govoril delavski tajnik Mrak iz Trsta, ki se je bavil z organizacijo, s socialno demokracijo, s krivicami ki se godijo železničarjem itd.; obrazložil je med drugim velik pomen letošnjega kongresa »Lige« v Krakovem, kjer bodo zborovali poljski in češki železničarji v obilnem številu in katelega velikega kongresa naj se udeležijo v velikih meri tudi slovenski železničarji, da se bo slišal tudi na tako velikem kongre-

su glas o trpljenju slovenskih železničarjev. Kongres bo letos koncem junija.

Tukajšnja Kapucinsko cerkev so okradli neznani tatovi danes ponoči. Pobrli so denar iz nabiralnikov.

Svojo puško je čistil orožnik Schatzler v Rihembergu. Sprožila se je in orožnik je padel mrtev na tla.

Delavski majski praznik bodo praznovali slov. železničarji v nedeljo 3. t. m. pri Sv. Luciji.

Lov v Devinu in Medjvasi je vzela v zakup uprava grofa Thurn-Taxisa v Devinu, in sicer lov v Devinu za 502 K (narastel od 290 K na 500); lov v Medjvasi za 1010 K (narastel tako od 290 K).

Razpisuje se natečaj za 20 prostorov za brezplačno zdravljenje v prvem avstrijskem morskem zdravilišču gradežnem tekom prihodnje kopališke dobe. Za sprejem morejo prositi ubožni škrofulozni ali rakitični dečki oziroma deklice deželje Goriško-Gradišanske, ki so dopolnili 6. leto, a niso še prekoračili 12. leta svoje starosti. — Prošnje, ki morajo biti opremljene z mnenjem občinske oblasti, s spričevalom o cepljenju koz, z domovnicó, kakor tudi z ubožnim in zdravniškim spričevalom glede bolezní prosilcev, naj se vlagajo pri deželnem odboru do 15. maja 1914. — Na prošnje vložene po preteku tega roka, se deželni odbor ne bo oziral. — Deželni odbor.

Največje goriško zabavišče, ki v resnici zasluži to ime, je prav gotovo znameniti kinematograf **Central-Bio**, ki dosega po svoji eleganci in svojih predstavah enaka podjetja velikih modernih mest. Predstave, ki so na vrhuncu kinematografske možnosti, nudijo toliko zanimivega gradiva, da ni mogoče vsake stvari posebe niti omenjati. Za vsako starost, za vsako stopinjo nudi Bio nekaj zanimivega. — Te dni se predstavlja slavni Dumasjev roman »Monte Kristo« in druge literarne znamenitosti kot n. pr. pisatelj Ganshofer itd. Za bodočo nedeljo priredi vodstvo dvojni vojaški koncert, s čemur bodo gotovo prav zadovoljni vsi obiskovalci priljubljenega »BIO«.

DOPISI.

Iz goriške okolice.

V Podgori na veselici. — Že od daleč so me pozdravljale trobojnice, ko sem se bližal naši narodni trdnjavi. Veselo so me pozdravljale: »Glej, še smo mi tu, še je naš ta svet! Naj le buda val tam od zehoda, razblini se v pene, mi pa bomo še vedno tu vsi, kolikor nas je, verni svoji materi Sloveniji!«

Sokolova telovadnica je bila nabito polna. V prav lepem številu je bila zastopana Gorica, kakor tudi vsa bližnja okolica. In prav je tako! — Najprej je nastopil moški zbor s prekrasno a težko »Utopljenko«. Bal sem se že, ko sem videl, da je tako maloštevilen, pa rešil je častno svojo nalogo. Tudi tenor solo me je prijetno iznenadil, le več sigurnosti bi mu bilo treba. Igra pa, mislim ni bila ravno srečno izbrana, nekoliko pretežka za diletantske odre. No, pa vendarle se me skoro vsi igralci zadovoljili, razen nekaterih, ki se jim je videlo, da so novinci na odru. Kata je bila v prvem delu prav dobra, ne tako pa v drugem. Ah, te sanje! Ta partija je zahtevala že dobro izvežbanó igralko. Juraj, ta se je pa preveč zanašal na sufferlja, sicer hajduk na mestu. Polvalno moram omeniti Boljanca in Boljanko, kakor tudi obe dekli. Tudi svatbeni prizor se je posrečil. Starešina, kakor tudi svatje so storili svojo dolžnost v polni meri. Sokol in podružnica smeta biti ponosna na svojo prireditev. Le tako naprej v bratskem objemu in vspehi ne bodo izostali.

Iz Podgore. — Poročali smo že na kratko o občinskih volitvah v naši občini. Za starašine so izvoljeni: v III. razredu: Fogar Alojzij iz Pevme, Fonzari Ivan iz St. Mavra, Klančič Anton, Klavčič Anton, Klavčič Štefan, vsi trije iz Podgore, Klanjšček Josip pok. Štefana iz Pevme, Valentinčič Janez iz Podsabotina, Brezigar Miha iz Pevme. Namestniki so: Bregant Miha, Delpin Jakob, oba iz Podgore, Sošol Filip, Fiegl Anton pok. Jakoba, oba iz Pevme: V II. razredu: Trpin Anton pok. Petra, Trpin Anton pok. Franca, Okroglič Anton, vsi trije iz Podgore, Gravner An-

ton, Mikluš Fran, Fiegl Jožef pok. Valentina; vsi iz Pevme, Terčič Jožef iz Podsabotina, Bensa Ivan iz St. Mavra. Namestniki: Kodermac Anton, Primožič Karol pok. Ant. oba iz Pevme, Nemec Štefan iz Podgore, Valentinčič Jožef iz St. Mavra. V I. razredu: Radikon Jožef iz Podsabotina, Klanjšček Štefan iz St. Mavra, Bregant Štefan iz Podgore, Nemeč Jožef in Gomišček Lovrenc iz Podgore, Pavlin Ivan, Komavli Alojzij, Šuligoj Jožef, vsi iz Pevme. Namestniki: Terčič Valentin in Trpin Alojzij iz Podgore, Cibič Karol iz Pevme, Doljak Fran iz St. Mavra.

Iz kobariškega okraja.

K. k. Finanzwachabteilung in Kreda ima še vedno samonemške uradne pečate. Smešno ali prav za prav žalostno je, da tamkajšni obrtniki trpe samo germanske pečate na svojih plačilnih boletah. Zupanstva kobariškega okraja naj protestujejo proti zapostavljanju naših narodnih pravic!

Gospodarske vesti.

Sklep tečaja za mizarje v Solkanu se bo vršil v nedeljo dne 3. maja t. l. ob 11. uri predp. v dvorani gosp. Iv. Nibrant. — Po razdelitvi spričeval se otvori razstava strokovnih risb, h koji so vabljeni vsi mizarji in oni, ki se zanimajo za napredek obrti. — Razstava je odprta do 5. ure pop.

Termoelektrična centrala v Tržiču (Portoroška) bo otvorjena v četrtek 30. t. m. ob 4. uri popoldne.

Sokolski vestnik.

Pomladna veselica »Sokola« v Gorici Prvega maja priredi goriški »Sokol« na vrtu hotela »Zlati jelen« svojo prvo pomladansko veselico. Spored veselice je zelo raznovrsten in bo gotovo vsak obiskovalec z veselico zelo zadovoljen. Pri veselici svira vojaška godba. Vstopnina znaša le 40 vinarjev. Začetek veselice točno ob osmi uri zvečer.

Bratom Sokolom v Gorici.

Skupen nakup krojev.

Nastopi našega društva so bili v preteklih letih vedno častni, da tu in tam tudi vzorni. Vsak telovadec je storil v polni meri svojo dolžnost v svesti si velike misije, ki jo izvršuje kot člen velike sokolske verige, ki se vije preko vsega slovenskega sveta. Nezasodna je bila tu pa tam udeležba v kroju, kar je uplivalo neugodno na skupne nastope kakor tudi na druga okoličanska br. društva. Res je, da je bolje mnogo telovadcev kakor pa samo uniformiranih gledalcev ampak z utesnitvijo, da pri tem ne trpi ugled društva. In kje tiči ta vzrok? Prav za prav sta dva? Prvi je ta, da si mnogi ne morejo nabaviti kroja vsled pomanjkanja sredstev, drugi pa v tem, da se je strogo držalo določila, skupen odhod in skupen povratek vseh članov v kroju. Podpisani odbor je skušal odstraniti prvo oviro in sklenil **poskrbeti za skupni nakup krojev.**

Bratje! Ako hočete imeti kroj proti zmernemu odplačevanju na obroke z malenkostno garancijo, obrnite se na **brata Kranjca** in informirajte se tozadevno pri njem. Starejšim bratom pa sporočamo, da je župni občni zbor na predlog delegatov našega društva v toliko spremenil svoj sklep gledé nastopov v kroju, da morajo vsi člani skupno odkorakati, da pa lahko odidejo člani, ki imajo na zletišču svojo družino z njo domov bodisi pred skupnim odhodom ali po skupnem odhodu členstva, čuvaioč ugled svojega kroja. S tem je pomagano obema. Zleti se bližajo; bratje, na delo! — Odbor.

Razne vesti.

Velik požar je bil v Jägerndorfu. Pogorel je del predilnice. Jos. Wagnerja. Škode je 200.000 K.

Stavka rudarjev v Coloradi. — Iz Newjorka poročajo, da so stavkujoči rudarji v Ludlonu zažgali 7 velikih rovov. Delavske organizacije so dovolile stavkujočim večje zneske, da si **nakupijo orožje**. Iz mesta Aquila je zbežalo skoro vse prebivalstvo iz strahu pred rudarji. Vršijo se boji med delavci in vojaštvom.

Velika eksplozija se je pripetila na ruskem parniku Kamster blizu Alžira. 15 inož posadke pogrešajo.

Zadnji vitez reda Marije Terezije. — Te dni umrli feldcajgmajster baron Fejervary je bil zadnji vitez reda Marije Terezije v Avstriji. Izven Avstrije živita le še dve osebi ki nosite viteški križec tega reda ter pripadata oba inozemskim vladarskim hišam. Prvi je Ernst Avgust, vojvoda Cumberlandski, Brennuviški in Luneburški. Kot mladi princ je bil s svojim slepim očetom kraljem Jurijem Hannoveranskim v bitki pri Langensalzi in zmaga Hannoverancev nad prusko Fliessovo divizijo je prinesla obema, očetu in sinu red Marije Terezije. Vendar pa tudi ta zmaga ni mogla rešiti hannoveranskega kraljestva. Oddleži živi vojvoda Cumberlandski v Avstriji. S poroko njegovega sina s hčerjo nemškega cesarja se je končno poravnal spor med Welfovci in Hohenzollernci. Nadvojvoda Ernest Avgust je imetnik 42. pešpolka in navadno nosi uniformo tega polka. Na prvem mestu med redovi pa nosi vedno red Marije Terezije. — Drugi še živeči vitez reda Marije Terezije je grof Alfonz Casertski, princ obeh Sicilij. Ko je kralj Viktor Emanuel II. po vojni leta 1859. zedinil vso Italijo in poslal svoje čete proti Bourboncem v Neaplju, se je nahajal grof Casertski med hrabri branitelji Gaete, zadnje v trdnjave kraljestvu obeh Sicilij. Avstrijski cesar, ki je hotel tako javno priznati princip legitimite, ki je tedaj izginjal v Italiji, je grofu podelil viteški križec reda Marije Terezije. Graf Casertski je član avstrijske armade.

Davek na peneča vina.

Na podlagi § 17. s 1. majnikom 1914. v veljavo stopajoče postave o davku na peneča vina z dne 2. februarja 1914. drž. zak. št. 40 oziroma §§ 16—18 izvršilnega predpisa k taisti z dne 24. marca 1914 drž. zak. št. 72 je podvrženo naknadnemu davku peneče vino, ki se nahaja 1. majnika v prostem prometu, t. j. izven tvornice za peneča vina in izven carinskih skladišč (v tvornicah za peneča vina se morajo zaloge izgotovljenega penečega vina najpozneje do 30. aprila 1914 spraviti v davčne shrambe).

Najvažnejše tozadevne določbe so sledeče:

Med naknadnemu davku podvržena vina se prištevajo vsa vina, sadna vina, vino in sadno vino vsebujoče pijače z več kakor enim volumskim odstotkom alkoholnosti, iz katerih uhaja pri odmašenju steklenice med šumenjem ogljikova kislina.

Naknadni davek znaša:

Od vsake steklenice, ki ima prostornine vnč kakor 425 kubičnih centimetrov (cela steklenica) 80 v, če je pa napravljeno peneče vino iz sadnega vina in se da to dokazati, 20 v;

od vsake steklenice, ki ima prostornine več kakor 230 do 425 kubičnih centimetrov (polovična steklenica) polovico, od manjših steklenic četrtino davčne postavke za celo steklenico.

Pri steklenicah, ki imajo večjo prostornino, kakor 850 kubičnih centimetrov, se računa za vsakih nadaljnjih če tudi samo pričetih 230 kubičnih centimetrov prostornine po eno četrtino davčne postavke za celo steklenico.

Vse peneče vino vsebujoče posode se smatrajo za steklenice v smislu zakona o davku na peneča vina.

Oproščeno naknadnega davka je peneče vino v posesti načelnikov gospodarstva, ki ne prodajajo penečih vin in jih tudi ne točijo, če ne presega vsa zaloga v celih steklenicah ali pa na cele steklenice preračunjeno 10 komadov. Pri večjih zalogah je pa podvreči vso množino naknadnemu davku.

Kdor poseduje torej 1. majnika 1914 zalogo naknadnemu davku podvrženega penečega vina, je zavezan prijaviti najkasneje 4. majnika 1914 število in velikost steklenic vrsto penečega vina (grozdno ali sadno peneče vino), nadalje kraj in prostore, kjer ga hrani, pismeno v dveh izvodih po predpisanem vzorcu pri onem oddelku finančne straže, v čegar okolišju se nahaja prijavi podvržena zaloga. Tiskovine za te prijave se dobivajo brezplačno pri finančnih nadzorništvih in njim podrejenih oddelkih finančne straže.

Ako bi bila naknadnemu davku podvržena peneča vina na potu, zavezan je podati prijavo in plačati naknadni davek prejemnik blaga, ki ima podati prijavo najkasneje 48 ur potem, ko je dospela pošiljatev.

Opuščena prijava in bistvene neistinitosti taiste se kaznujejo po dohodarstvenem kazenskem zakoniku.

Stranke, ki peneča vina prodajajo ali točijo, morajo najkasneje 4. majnika 1914 vsekako pa predno oddajo in odmaše steklenice, prilepiti davčne znake in se torej s taistimi pravočasno preskrbeti.

Ti davčni znaki (to so posebni papirnati trakovi) se dobivajo pri c. kr. finančni deželni blagajni v Trstu.

Ako se davčni znaki ne plačajo in prevzamejo iz roke v roko pri tej blagajni, vplačati je pripadajoči znesek potom poštne hranilnice.

Sicer se pa opozarja na zgoraj omenjeni izvršilni predpis.

Glede morebitnih natančnejih podatkov se imajo obrniti interesi na pristojna finančna nadzornišтва oziroma oddelke finančne straže.

Odgovorni urednik in izdajatelj Ivan Kavčič v Gorici.
Tiska: »Goriška Tiskarna« A. Gabrček (odgov. J. Fabčič).
Zaloga: Družba za izdajanje listov »Soča« in »Primorec«.

Sidro-Thymol-mazilo
za lahke poškodbe (rane), nezaceljene rane in opekline. Doza K — 80.

Sidro-Liniment. Capsici compos.
Nadomestilo za sidro-Pain-Expeller.
Bolezine ojačujoča mazilo za prehlajenje, reumatizem, trganje po udih, itd.
Steklenica K — 80, 1.40, 2.—

Sidro-Albuminat-Zelezna-tinktura
za malokrvnost in bledico.
Steklenica K 1.40.

Dobi se skoro v vsaki apoteki ali pa direktno
Dr. Richter-jevi apoteki „pri zlatem levu“,
Praga I. Elizabethstrasse 5.

Poslano.*)

Industrijski konsorcij zlatarjev, srebrarjev in urarjev v Gorici, uvidevši nepošteno konkurenco, ki jo delajo krošnjariji, članom konsorcija s prodajo dragocenosti, opozarja sl. občinstvo, da je prodaja dragocenosti po hišah prepovedana po zakonu. **Konsorcij se zavezuje plačati v gotovini vsakomur, ki naznani imena dotičnih nepravil prodajalcev in navede dokaze prestopka 10% od vrednosti dotičnih predmetov, ki so bili ponujani v nakup. Morebitne prijave bodisi ustmene ali pismene se sprejmejo v prostorih federacije industrijalnih konsorcijev (ulica Morelli 37 I. nadstr.)**

*) Za vsebino pod tem naslovom je odgovorno uredništvo le toliko, kolikor zahteva tiskovni zakon.

: Edina primorska tovarna dvokoles :

„TRIBUNA“
Gorica, Tržaska ul. 26.
prej pivovarna Gorjup.

Zaloga dvokoles, šivalnih in kmetijskih strojev, gramofonov, orkestrijonov i. t. d.

F. BATJEL — GORICA

Stolna ulica št. 2—4.
Prodaja na obroke. Ceniki franko.

Senzacionalna prirodna prikazen XX. stoletja! Nočem delati reklame, da bi stem služila denar — kakor se to večkrat dogaja, pač pa sem pripravljena **brezplačno** povedati vsakomur kako sem popolnoma odpravila večletno bolezen na plučah, naduho in oslowski kašelj. To domače zdravilo si lahko nabavi vsakdo jako po ceni. Pošljite za odgovor frankiran zavitek.
Naslov gospa **B. Kolenská — Vršovice pri Pragi, Češko.** 68—3

Adolf Urbančič,

mesar
Gorica, ulica sv. Ivana št. 7

priporoča svojo mesnico, v kateri soče meso prve vrste in vse drugo, kar spada v mesarsko stroko. — Mesnica je moderno in higienično opremljena. Na zahtevo strank se :::: pošilja meso na dom. ::::
Zvečer lahko postreže strankam, ako se zglase na dom v isti hiši I. nadstropje.

Na prodaj je:

37 letnikov „Ljubljanskega Zvona“
lepo vezan
9 letnikov „Slovana“ in 37 letnikov „Slov. Pravnika“. — Geller Zentralblatt Jurist-Praxis in Geller Zentralblatt Verwaltungspraxis.
Naslov: **Alb. Višnikar**, Ljubljana, Nunska ulica 17.
106 2

Glavna zaloga

Palma podpetnikov

A. Drufovka
Gorica, Raštelj 3.
Zaloga usnja.

Prva češka spl. delniška družba za zavarovanje na življenje v Pragi, vrhovno zastopstvo v Trstu.

Edina, ki kolekuje polico in pisma z narodnim kolekom po 1 K, oziroma po 20 vin. v prid „D. C. M.“ Edina, ki sprejema zavarovanja za „D. C. M.“
Edina, ki nalaga vse od Slovencev prejete zavarovalnine zopet med Slovenci ter posluje kot domači slovenski zavod.

Anton Breščak

Gorica - Gosposka ul. (G. Garducci) 14, v lastni hiši.

Prva in največja slovenska zaloga in tovarna pohištva na Primorskem.

zalogi ima vedno nad 50 modernih jedilnih in spalnih sob.
Cene od 300 do 3000 K soba.

Edina slovenska delavnica tapetarij.
Velika izbira slik, stolic kakor tudi železnega pohištva.
Sprejema naročila za opreme vil, hotelov itd.

POZOR! Pfaffov šiv. stroj prekosi vse druge.

Pfaffov šiv. stroj je najbolj pripraven za vsako stroko šivanja tudi za umetno vezenje. Poduk za umetno vezenje se daje v trgovini!!

Pfaffov stroj teče na kroglicah in brez vsakega ropota — šuma!
V zalogi se tudi nahajajo šiv. stroji pripravljeni za domačo rabo in obrt, jamčeni (garantirani) za 5 let za K 76.—
Angleška dvokolesa Premier, Es—ka in Helios, dvokolesa Courir za ceno K 140.

Kdor je pameten, takoj mora vedeti kaj ima storiti ako potrebuje omenjene predmete. — Se priporoča

JOS. DEKLEVA in sin GORICA
Dia Municipio šte. 1.

„Goriška ljudska posojilnica“

vpisana zadruga z omejenim jamstvom.

(V lastni hiši, Gosposka ulica št. 7, I. nadstr.) — Telefon št. 79
Račun poštna hranilnica šte. 837.915.

Na obnem zboru dne 27. aprila 1913. se je določilo:

Hranilne vloge se obrestujejo po 5%. Stalne večje vloge z enoletno odpovedjo po dogovoru. Rentni davek plačuje posojilnica sama.

Hranilne vloge se sprejemajo od vsakogar.

Vlagateljem so na razpolago hišni hranilniki.

Z zvišanjem obresti hranilnih vlog vsled splošnega podražanja denarja, zvišati so se morale sorazmerno tudi dosedanje 5%, oz. 6% obresti od posojil.

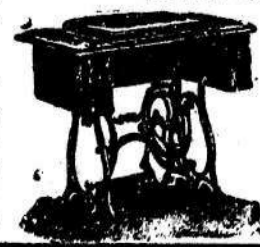
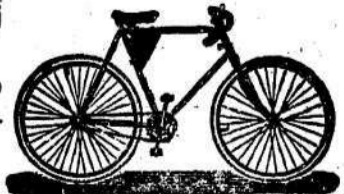
Glavni deleži se obrestujejo koncem leta 1912. s 6%.

Stanje 31. dec. 1912.: Zadržnikov 1822 z deleži v znesku 57.012 kron. — Hranilne vloge: 1.022.156 05. — Posojila: 898.203.—. — Rezervni sklad: 125.235.36. — Lastno premoženje: 888.926.76.

Kupujte samo dvokolesa „Gerice“ in „Altena“, ki so najboljši francoski sistem in najtrpežnejše vrste bodisi za navadno rabo ali za dirke.

Šivalni stroji **Original Victoria** so najpraktičnejši za vsako hišo. Isti služijo za vsakovrstno šivanje in šitikanje (vezenje). Stroj teče brezšumno in je jako-trpežen.
Puške, samokrese, slamoreznice in vse v to stroko spadajoče predmete se dobi po tovarniški ceni pri trdki

Kerševani & Čuk

GORICA, na Stolnem trgu št. 9. GORICA.